

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Шамара Ірина Миколаївна

Старший викладач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

пл. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2431-9185>

Азарова Карина Іванівна

студент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

пл. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: azarova.karina96@mail.ru; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-3517>

В статті розглядається сучасний стан, проблеми та перспектив розвитку ринку туристичних послуг України. Проаналізовано, що для розвитку туристичної сфери в Україні існують усі передумови. Так, маючи вигідне геополітичне розташування, Україна володіє значним рекреаційним потенціалом: сприятливими кліматичними умовами, різноманітним рельєфом, мережею транспортних сполучень, культурною спадщиною.

Виявлено, що пріоритетними є напрямки розвитку в'їзного та внутрішнього туризму, які є важливим чинником підвищення якості життя в Україні, утворення додаткових робочих місць, поповнення валютних запасів держави та підвищення її авторитету на міжнародній арені.

Розглянуті основні проблеми, що стримують розвиток туристичної індустрії в країні та потребують подальшого вирішення.

Предметом дослідження статті є туристична галузь України, як важлива складова соціально-економічного розвитку країни. Метою дослідження є визначення особливостей, проблем та перспектив розвитку ринку туристичних послуг в Україні.

Основними методами дослідження стали статистичний аналіз туристичних потоків країни, SWOT-аналіз стану та розвитку туризму в Україні. В ході дослідження були отримані наступні результати: Україна має достатньо проблем, пов'язаних із розвитком туристичної галузі. Неefективне використання наявних ресурсів, невідповідність індустрії туризму за міжнародними стандартами, брак розвинутої інфраструктури, низька якість послуг, брак інвестицій та інформація про готелі, санаторії, екскурсії по країні та послуги, що надаються. За результатами дослідження було зроблено наступні висновки: актуальним і перспективним для України є подальше вивчення міжнародного досвіду управління галуззю туризму, виявлення ролі недержавного сектору туризму, вирішення питань сталого розвитку туризму та механізмів стимулювання інновацій та інвестицій в галузь туризму в контексті сучасного глобального розвитку туристичної індустрії.

Ключові слова: туризм, туристичні послуги, туристичні ресурси, туристичний ринок, туристичні потоки, туристична індустрія, туристи.

Постановка проблеми. Туризм сьогодні вважається одним із перспективних напрямків соціально-економічного розвитку країни, регіонів, міст. Адже туристична індустрія генерує 11 % валового продукту в світі. Аналіз ситуації в Україні показує, що туристична індустрія поступово розвивається, хоча не характеризується стабільним зростанням.

З кожним роком розвиток туризму в Україні набуває все більших обертів. За минулий рік нашу державу відвідує 13 млн. іноземців, більшість яких є громадянами країн СНД, а третина приїжджає з ЄС. Сьогодні Україна швидко проникає у сферу міжнародного туризму і прагне заволодіти якомога більшою часткою доходів у туристичному бізнесі. Приклад розвинутих країн демонструє можливість отримання значних доходів від участі у міжнародних туристичних відносинах. Таким чином, туристична галузь має надзвичайно важливе значення для економіки нашої держави, а розвиток цієї сфери суспільного життя повинен стати одним із пріоритетних завдань на найближче майбутнє.

За даними досліджень Всесвітньої туристичної організації, позитивний вплив туризму на економічну діяльність постійно зростає. Зокрема, розвиток туризму в Україні істотно впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку, та є одним з найперспективніших напрямів структурної перебудови економіки, що підтримує національні традиції, стимулює розвиток народних промислів, вимагає збереження природи та створення сприятливих соціальних умов для свого функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку туристичної індустрії розглядалися в роботах таких українських авторів, як: О. О. Любіцева, М. П. Мальська, А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, І. І. Волкова, О. В. Євтушенко, Н. І. Данько, П. О. Подлепіна, І. М. Шамара, Т. А. Городня, І. М. Школа, Л. П. Дядечко, В. Ф. Кифяк. Разом з тим питання про особливості функціонування ринку туристичних послуг вимагають більш детального розгляду.

Постановка завдання. Основною метою даного дослідження є виявлення особливостей, проблем та перспектив розвитку ринку туристичних послуг України.

Виклад основного матеріалу. Туристична галузь в Україні, як і світі загалом, виступає важливою складовою соціально-економічного розвитку. За даними досліджень Всесвітньої туристичної організації, позитивний вплив туризму на економічну діяльність постійно зростає. Зокрема, розвиток туризму в Україні істотно впливає на такі сектори економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку, та є одним з найперспективніших напрямів структурної перебудови економіки, що підтримує національні традиції, стимулює розвиток народних промислів, вимагає збереження

природи та створення сприятливих соціальних умов для свого функціонування.

Для розвитку туристичної сфери в Україні існують усі передумови. Так, маючи вигідне геополітичне розташування, Україна володіє значним рекреаційним потенціалом: сприятливими кліматичними умовами, різноманітним рельєфом, мережею транспортних сполучень, культурною спадщиною. Крім цього, в Україні дедалі частіше розробляються нові маршрути, розвивається готельна інфраструктура, підвищується рівень обслуговування туристів і зростає відвідуваність туристичних об'єктів. У сукупності ці передумови й сприяють динамічному розвитку туристичного бізнесу в Україні, про що свідчить аналіз туристичних потоків, що зображений у табл.1.

Таблиця 1

Туристичні потоки в Україні за 2011-2016 роки

Роки	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, усього осіб	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон, усього осіб	Кількість туристів, обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності України, усього осіб	Із загальної кількості туристів		
				Іноземні туристи, млн.осіб	Туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	Внутрішні туристи, млн.осіб
2011	21 415 296	19 773 143	2 199 977	234 271	1 250 068	715 638
2012	23 012 823	21 432 836	3 000 696	270 064	1 956 662	773 970
2013	24 671 227	23 761 287	3 454 316	232 311	2 519 390	702 615
2014*	12 711 507	22 437 671	2 425 089	17 070	2 085 273	322 746
2015*	12 428 286	23 141 646	2 019 576	15 159	1 647 390	357 027
2016*	13 333 096	24 668 233	2 549 606	35 071	2 060 974	453 561

* - без урахування території АР Крим
Складено авторами за матеріалами: [6]

Аналіз динаміки розвитку туризму у світі засвідчив, що успішність туристичної галузі в одних країнах та невдачі — в інших, залежить від наявності чи відсутності атрактивних туристичних ресурсів, чистоти довкілля, розвиненості інфраструктури та сфери розваг, високого рівня сервісу.

Згідно з даними таблиці 1 упродовж 2011-2013 років в Україні спостерігався динамічний розвиток в'їзного туризму, відносно збільшувався розвиток виїзного туризму та стабільна динаміка внутрішніх потоків, які могли свідчити про підвищення рівня конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

У 2014 році відбулося зменшення кількості туристів за всіма категоріями, причому більшою мірою знизилася кількість іноземних громадян, які відвідували Україну (порівняно з 2013 роком їх кількість зменшилася майже на 12 мільйонів осіб). Зниження

кількості туристів відбулося внаслідок нестабільної економічної та політичної ситуації в країні, яка значно вплинула на динаміку в'їзних потоків. Разом з цим, це відобразилося і на кількості громадян України, які виїжджали за кордон (порівняно з 2013 роком їх кількість зменшилася з 23,76 мільйона до 22,43 мільйона осіб у 2014 році). Зниження виїзних потоків українських туристів у цей період, на наш погляд, пов'язане з тим, що громадяни України більшою мірою надавали перевагу виїздам до сусідніх країн, які не вимагали суттєвих матеріальних затрат.

Згідно з даними Державної служби статистики, у 2016 році в'їзний туризм в Україні почав відновлятися знову — кількість іноземних громадян досягла відмітки у 13,33 мільйонів, це на 0,91 мільйон більше, ніж у 2015 році. При цьому більшість іноземних громадян були з найближчих країн, а саме: з

Молдови – 4,29 мільйони осіб, Білорусії – 1,82 мільйони, Російської Федерації – 1,47 мільйони, Угорщини – 1,26 мільйони, Польщі – 1,19 мільйони осіб та інших країн, що можна побачити в табл. 2.

Що стосується виїзного туризму, то за 2016 рік українські громадяни підвищили число своїх подорожей до 24,66 мільйонів, на півтора мільйони вище, ніж за 2015 рік. Так, за даними Державної служби статистики України, у 2016 році українські туристів виїжджали до найближчих держав, а саме: Російської Федерації, Польщі, Молдови, Угорщини, Білорусії, Єгипту, Туреччини, Словаччини, Грузії та інших, що зображено в табл. 3.

Значні туристичні потоки українців до Польщі та Росії, насамперед, зумовлені трудовою міграцією. Адже, як відомо, більшість громадян України виїжджають на роботу за кордон не на підставі відповідної візи, а за допомогою туристичних, гостьових віз, ваучерів чи запрошень. Як правило, після завершення строку дії такої візи, заробітчани не афішують свою присутність в іноземній країні, оскільки

переходять на нелегальне становище. Говорити про точні оцінки та підрахунки щодо обсягів трудової міграції в окремовзятійкраїнінеможливо, оскількимігранти не завждипрацюють у тій країні, куди планували поїхати або навіть поїхали. Так, виїзд українців до Польщі необов'язково означає, що це їх остаточне місце призначення. Офіційно в'їхавши в шенгенську зону, мігрант може опинитися нелегалом у будь-якій іншій країні-учасниці цього договору. Тобто Польща, у багатьох випадках, відіграє свого роду роль перевального пункту, звідки люди вже їдуть до Італії, Іспанії, Португалії та Австрії. Росія ж взагалі не має візового режиму з Україною. Упродовж останніх років, в Україні досить поширеними залишаються і внутрішні потоки. Власне вони більшою мірою представлені сільським зеленим туризмом, адже, як показує практика, селяни продовжують здавати в оренду туристам кімнати або цілі житлові будинки для відпочинку [5].

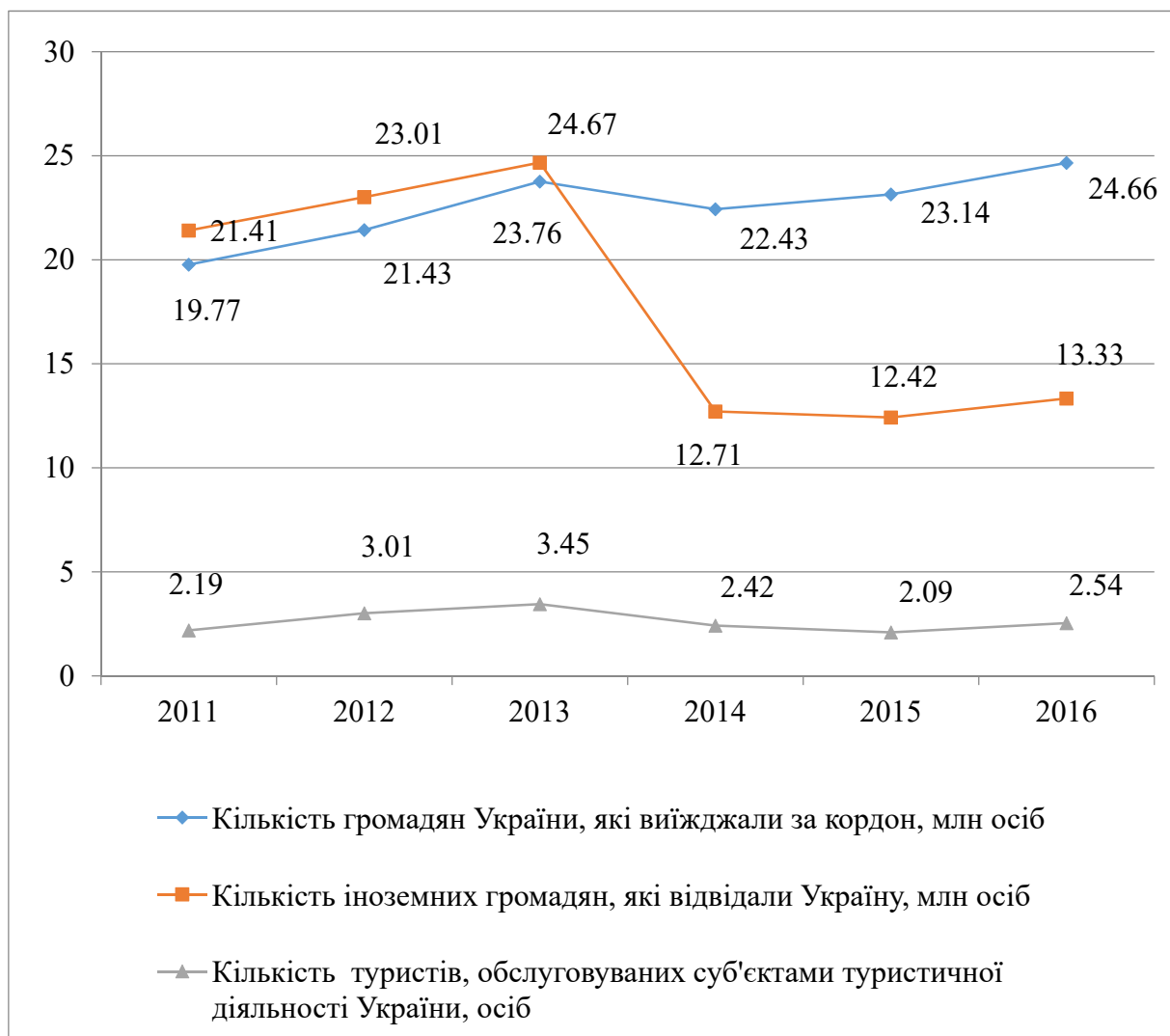

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків в Україні за 2006-2016 роки
Розроблено авторами за матеріалами: [6]

Загалом, аналіз туристичних потоків свідчить про пріоритетний напрям розвитку в'їзного та внутрішнього туризму, який є важливим чинником підвищення якості життя в Україні, утворення додаткових робочих місць, поповнення валютних запасів держави та підвищення її авторитету на міжнародній арені. Крім того, цей напрям позитивно впливає на збільшення надходжень до бюджету України від туристичної діяльності. Що ж стосується вкладу туризму до ВВП країни, то на 2016 рік ця цифра склала 128,5 мільярдів гривень, в порівнянні з 2015 роком це на 19,4 мільярди більше. У процентному відношенні туризм приніс у вклад ВВП країни 5,6% від загального вкладу, що зображено у табл.4.

Таким чином, незважаючи на значний потенціал, туристична галузь України має цілий ряд проблем, негайне вирішення яких покращить перспективи її розвитку вже найближчим часом. Аналізуючи перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні, насамперед необхідно підкреслити, що сучасний туризм – це сфера економіки та життєдіяльності суспільства, яка загалом тією чи іншою мірою інтегрує практично усі галузі. Саме це і повинно стати головним у формуванні нового державного підходу до туризму як галузі, пріоритетний розвиток якої може позитивно вплинути на економічний і соціальний стан країни, стимулювати важливі галузі економіки, сприяти зміцненню позитивного іміджу України на світовій арені.

Таблиця 2

Країни-лідери, з яких приїжджали іноземні громадяни до України у 2016 році
(за даними Адміністрації Держприкордонслужби України)

Країна	Кількість іноземних туристів, осіб	Мета подорожі				
		Ділова, службова	Туризм	Приватна	Навчання	Культурний та спортивний обмін
Білорусь	1 822 261	4 680	84 361	1 726 744	-	6 388
Ізраїль	216 638	143	10 752	200 054	-	5 624
Молдова	4 296 409	4 910	190	4 289 184	-	1 914
Німеччина	171 118	299	2 978	166 169	267	1 287
Польща	1 195 163	96	132	1 194 097	1	255
Російська Федерація	1 473 633	3 622	44 497	1 399 527	-	25 429
Румунія	774 585	58	35	742 710	-	31 778
Словаччина	410 508	13	5	410 064	-	423
США	138 006	11	5 701	132 012	1	276
Таджикистан	163 881	4	4	163 286	-	586
Туреччина	199 618	11 188	12 192	175 939	9	48
Угорщина	1 269 653	133	3	1 184 730	-	84 787

Складено авторами за матеріалами: [6]

Таблиця 3

Країни-лідери, куди виїжджали українські туристи у 2016 році
(за даними Адміністрації Держприкордонслужби України)

Країна	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон, усього осіб	Мета подорожі		
		Службова поїздка	Організований туризм	Приватна поїздка
Білорусь	1 114 457	14 300	9 545	1 090 612
Грузія	104 517	3 677	2 753	98 087
Єгипет	417 949	481	23 351	394 117
Молдова	16 557 75	790	2 806	165 2179
Польща	101 11 086	105 072	9 436	9 996 578
Російська Федерація	38 598 20	4 885	172	3 854 763
Словаччина	886 120	-	-	886 120
Туреччина	930 657	9 377	93 698	827 582
Угорщина	2 893 370	-	-	2 893 370

Складено авторами за матеріалами: [6]

Загальний вклад туризму до ВВП України в період з 2011-2016 роки

Роки	Прямий вклад туризму до ВВП України, млрд. грн	Зміни, %	Від загального чиста ВВП, %	Зміни, %
2011	93,1	13,25	7,2	-5,97
2012	105,1	12,84	7,5	4,43
2013	111,3	5,90	7,6	1,52
2014	86,6	-22,19	5,5	-28,16
2015	109,1	26,04	5,5	1,04
2016	128,5	17,74	5,6	1,80

Складено авторами за матеріалами: [4]

З кожним днем туризм розвивається та стає більш масовим явищем міжнародного масштабу, цьому сприяє розширення різноманітних зв'язків між державами, таких як політичні, економічні, наукові і культурні.

Аналіз поточного стану туристичної сфери в Україні дозволяє не тільки оцінити в реальному часі її конкурентоспроможність на міжнародному рівні, а й виявити ключові проблеми, що заважають реалізації існуючого туристичного потенціалу країни в повній мірі.

Перш за все, головна проблема функціонування ринку туристичних послуг в Україні – є складна соціально-економічна ситуація та воєнний конфлікт на території державі. Саме через це іноземні туристи не прагнуть бажанням відвідувати Україну та віддають перевагу іншим державам.

Але разом з цим існує ще ряд проблем: відсутність ефективної стратегії розвитку галузі туризму як на національному, так і регіональному рівнях, недостатньо розвинена інфраструктура, відсутність належної інформації про Україну на міжнародних ринках, а також система транспортного обслуговування туристів та населення стають на заваді швидкому піднесенню та поширенню туристичної слави країни, часто ставлять охочих відпочити перед вибором. Тому розвиток туристичної інфраструктури та транспортних шляхів сполучення є одним із першочергових завдань для підвищення якості діяльності галузі туризму.

Основна проблема розвитку туризму України – неефективне та нераціональне використання природних ресурсів. Також важливо те, що на даний момент немає чіткої стратегії розвитку індустрії туризму і його чіткого регулювання.

Також важливим питанням залишається якість надання туристичних послуг. За цим показником Україна значно відстає від багатьох держав із подібним рекреаційно-туристичним потенціалом. Внаслідок цього багато наших співвітчизників надають перевагу іноземним курортам, отримуючи фактично за ті самі гроші набагато вищий рівень обслуговування та комфорту та стаючи при цьому інвесторами в економіку іноземних держав. Підняття рівня

якості вітчизняних туристичних послуг до європейських стандартів значно прискорило б розвиток туризму в Україні та приваблювало б більше охочих відпочити з України та близького зарубіжжя.

Проблеми, які можна спостерігати в даний час в області вітчизняного туризму, є, так би мовити, «спадщиною», яке залишилося в Україні після розпаду СРСР. Так, виробнича база галузі створювалася головним чином за радянських часів, тому на сьогоднішній день серед об'єктів інфраструктури домінують великі комплекси з великою концентрацією місць та дуже низьким рівнем комфорту.

Проведений SWOT-аналіз стану та розвитку туризму в Україні дає змогу оцінити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози туристичного бізнесу України, який зображений у табл. 5.

Не дивлячись на той факт, що Україна має значні можливості для розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення співробітництва у даній сфері, даний туристичний потенціал в країні реалізується недостатньо. В Україні донині немає повноцінної, адаптованої до ринкових умов державної політики розвитку вітчизняного туризму, підвищення його економічної ефективності та пізнавальної цінності [3].

На даний момент Україна має цілий ряд проблем, які потрібно вирішати найближчим часом, якщо органи законодавчої влади прагнуть зробити ринок туристичних послуг Україні перспективним напрямком розвитку держави в цілому.

Основними цілями розвитку туристичного ринку є максимальне збільшення потоку іноземних туристів в Україну, стимулювання внутрішнього туризму, збільшення валютних надходжень та платежів до загальнодержавного та місцевого бюджету.

Основною проблемою розвитку туристичного ринку в Україні є недостатня увага з боку держави, як сказано вище. Виважена і стимулююча політика уряду у цій сфері повинна сприяти створенню належних умов, які сприятимуть залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій в розвиток регіонів, створювати сприятливі умови для суб'єктів підприємницької діяльності, розвивати відповідну інфраструктуру.

туру туризму, створювати нові робочі місця, формувати і розширювати ринок спеціалізованих туристично-рекреаційних послуг.

Держава повинна активно втручатися в конкурентну боротьбу, проводити активну протекціоністську політику за вплив на рух міжнародного туристичного потоку, зокрема через реалізацію державних програм, впровадження стимулюючої фіскальної політики на загальнодержавному та регіональному рівні, що сприятимуть розбудові індустрії туризму. Подолання наявних негативних тенденцій, створення системних та комплексних передумов для сталого розвитку туризму і суміжних галузей економіки має стати одним з пріоритетних напрямків забезпечення сталого розвитку країни, в цілому, та суттєвою складовою у вирішенні питань підвищення рівня життя населення [1].

Актуальним і перспективним є подальше вивчення міжнародного досвіду управління в сфері туризму, дослідження ролі недержавного сектору, питань сталого розвитку та механізмів стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в сфері туризму в контексті глобального розвитку сучасності.

Побудувавши лінію тренду за прибуттями іноземних громадян до України, за даними Державної служби статистики, на найближчі п'ять років, можна побачити, що прибуття туристів до України бу-

дуть зменшуватися. Коефіцієнт апроксимації в даному випадку – 62%, це говорить про вірогідність прогнозу середнього рівня. Але, як відомо, цей результат не є точним, а лише умовним.

Висновки. Україна має достатньо проблем пов'язаних з розвитком туризму. Неефективне та нераціональне використання ресурсів, невідповідність туристичної індустрії до міжнародних стандартів, відсутність розвиненої інфраструктури, низька якість обслуговування, відсутність інвестицій та інформації про готелі, санаторії, тури по країні та послуги, які надаються не на світовому рівні.

Оцінюючи поточну організацію рекреаційного господарства України, можна стверджувати, що на світовому ринку туристичних послуг вона є незадовільною та неконкурентоспроможною. Так, основний матеріально-технічний комплекс є застарілим, інфраструктура потребує реконструкції та відновлення, рівень сервісу не відповідає міжнародним стандартам, індустрія розваг фактично не розвинена та не організована, пам'ятки культури та історії занедбані, низку проблем екологічного, соціального та економічного характеру не вирішено. Сучасний стан туризму в Україні все ще позначається радянською практикою організації туристичної галузі, яка спрямована на задоволення внутрішнього попиту та орієнтована на лікувально-реабілітаційну діяльність.

Таблиця 5

SWOT-аналіз стану та розвитку туризму в Україні

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Сприятливе геополітичне положення України. 2. Можливості для розвитку всіх видів туризму, забезпечені наявністю різноманітних природних та історико-культурних туристичних ресурсів. 3. Забезпеченість розгалуженою транспортною інфраструктурою (хоча і низької якості). 4. Збільшення конкуренції туристичних операторів. 5. Значний розвиток культури відпочинку українців. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повільні темпи зростання інвестицій у розвиток інфраструктури туризму, розвитку туристичної і курортної сфер України. 2. Відсутність платоспроможного попиту. 3. Невідповідність ціни і якості національних туристичних послуг 4. Залежність ефективності функціонування галузі від економічної та політичної ситуацій. 5. Низький рівень інформаційних технологій в Україні. 6. Неприятлива економічна та політична ситуація.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Прихід в Україну європейських операторів, що приведе до зниження ціни та збільшення ємкості ринку. 2. Інвестування в розширення туристичного бізнесу, розширення інформаційних систем. 3. Розвиток різноманітних напрямів туризму (екстремальний, історико-культурний, діловий, зелений, науковий). 4. Розширення туристичних маршрутів під впливом зміни вподобань українців і втрати популярності масових напрямів. 5. Вдосконалення системи маркетингу в туристичній сфері, впровадження якісної реклами України як туристичного регіону. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Посилення несприятливої економічної ситуації. 2. Збільшення ціни на туристичні послуги, зменшення попиту. 3. Зменшення варіантів для населення із середніми доходами. 4. Відмова від туристичного відпочинку.

Складено авторами за матеріалами: [2]

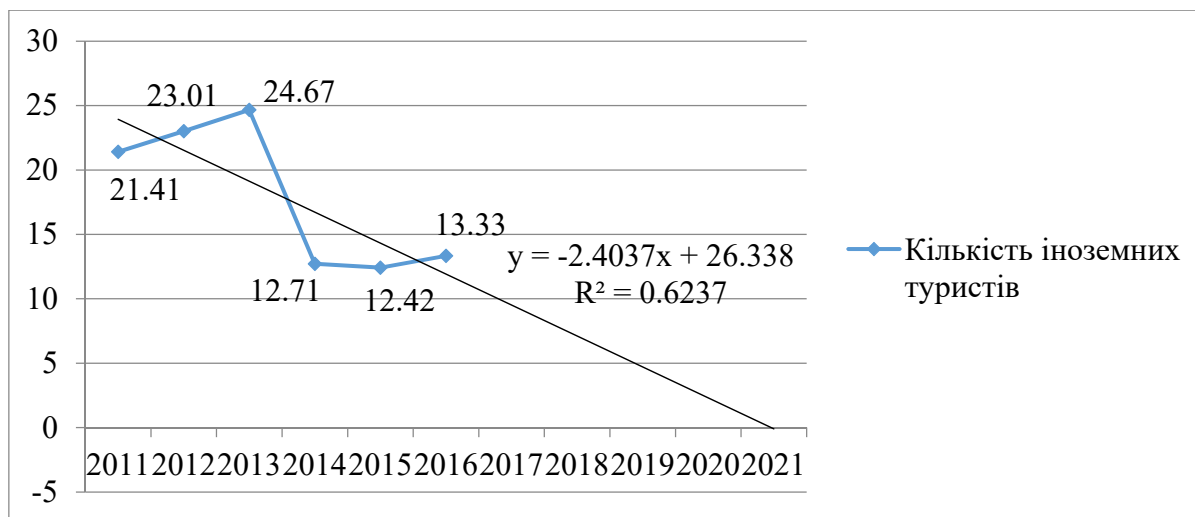

Рис. 2. Динаміка прибуттів іноземних туристів до України та прогноз до 2021 року
Розроблено авторами за матеріалами: [6]

Актуальним і перспективним є подальше вивчення міжнародного досвіду управління в сфері туризму, дослідження ролі недержавного сектору, питань сталого розвитку та механізмів стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в сфері туризму в контексті глобального розвитку сучасності.

Щоб український туристичний ринок став невід'ємною складовою міжнародного туризму, необхідно інтегрувати Україну в міжнародний туристичний бізнес через різні форми співробітництва із зарубіжними партнерами.

CURRENT STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINE'S TOURISM SERVICE MARKET

Iryna Shamara, senior lecturer, V. N. Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine, e-mail: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2431-9185>

Karina Azarova, student, V. N. Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine, e-mail: azarova.karina96@mail.ru; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-3517>

The article deals with the current state, problems and prospects of the development of the tourist services market in Ukraine. It is analyzed that for the development of the tourism industry in Ukraine there are all prerequisites. So, having a favorable geopolitical location, Ukraine has a significant recreational potential: favorable climatic conditions, diverse relief, a network of transport connections, cultural heritage. The priority directions of the inbound and domestic tourism development have been revealed as an important factor of life improving quality in Ukraine, as a creation of additional jobs, replenishment of the state currency reserves and its credibility in the international arena increase.

The subject of research of the article is that tourism industry in Ukraine, as well as the whole world, is an important component of socio-economic development. The goal of this study is to identify the features, problems and prospects of the tourism services market in Ukraine. The main research methods were selected are statistical analysis of tourist flows, SWOT-analysis of the state and development of tourism in Ukraine. The following results were obtained: Ukraine has enough problems related to the development of the tourism industry. Inefficient use of resources, inconsistency of tourism industry with international standards, lack of developed infrastructure, low quality of services, lack of investment and information about hotels, sanatoriums, country tours and services not provided at the world level. Conclusions: actual and prospective for Ukraine is the further study of the international experience of tourism management, the study of the role of the non-state tourism sector, issues of sustainable development and mechanisms for stimulating innovation and investment in tourism in context of the present global development.

Keywords: tourism, tourist serves, tourist resources, tourist market, tourist flows, tourist industry, tourists.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТУРИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ УКРАИНЫ

Шамара Ирина Николаевна, старший преподаватель, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, e-mail: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2431-9185>

Азарова Карина Ивановна, студент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, e-mail: azarova.karina96@mail.ru; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-3517>

В статье рассматривается современное состояние, проблемы и перспективы развития рынка туристических услуг Украины. Проанализировано, что для развития туристической сферы в Украине существуют все предпосылки. Так, имея выгодное геополитическое расположение, Украина обладает значительным рекреационным потенциалом: благоприятными климатическими условиями, разнообразным рельефом, сетью транспортных сообщений, культурным наследием.

Выявлено, что приоритетными являются направления развития въездного и внутреннего туризма, который является важным фактором повышения качества жизни в Украине, образование дополнительных рабочих мест, пополнения валютных запасов государства и повышения его авторитета на международной арене.

Рассмотрены основные проблемы, сдерживающие развитие туристической индустрии в стране и которые требуют дальнейшего решения.

Предметом исследования статьи является туристическая отрасль Украины, как важная составляющая социально-экономического развития страны. Целью данного исследования является определение особенностей, проблем и перспектив развития рынка туристических услуг в Украине.

Основными методами исследования стали статистический анализ туристических потоков страны, SWOT-анализ состояния и развития туризма в Украине. В ходе исследования были получены следующие результаты: Украина имеет достаточно проблем, связанных с развитием туристической отрасли. Неэффективное использование имеющихся ресурсов, несоответствие индустрии туризма международным стандартам, отсутствие развитой инфраструктуры, низкое качество услуг, нехватка инвестиций и информация о гостиницах, санаториях, экскурсиях по стране и услугах, которые предоставляются. Согласно результатам исследования были сделаны следующие выводы: актуальным и перспективным для Украины является дальнейшее изучение международного опыта управления отраслью туризма, выявление роли негосударственного сектора туризма, решение вопросов устойчивого развития туризма и механизмов стимулирования инноваций и инвестиций в отрасль туризма в контексте современного глобального развития туристической индустрии.

Ключевые слова: туризм, туристические услуги, туристические ресурсы, туристический рынок, туристические потоки, туристическая индустрия, туристы.

Література

1. Вольський В. В. Соціально-економічна географія зарубіжного світу. — М.: Дрофа, 2003. — 190с.
2. Квартальний В. А. Туризм: підручник. — М: Фінанси і статистика, 2002. — 320 с.
3. Чудновський А. Д. Туризм та готельне господарство. — М.: Тандем, Экмос, 2000. — 400 с.
4. Данні та статистика: [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://knoema.ru>
5. Новини туризму: [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://delo.ua/lifestyle/skolko-turistov-priehalo-na-evrovidenie-2017-330849/>
6. Сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфіненка. — Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. — 220 с.